

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I VÄXJÖ**

Föredragande:
Elisabeth Olofsson

DOM
2014-04-24
Meddelad i
Växjö

Mål nr
4693-13, 4653-13,
4611-13

SÖKANDE

1. American Cleaning Machines AB, 556259-8283
Tallbacksgatan 13 A
195 72 Rosersberg

Ombud: Advokat Jesper Arvenberg
KLA-Karlerö Liljeblad Advokatbyrå HB
Box 7330
103 90 Stockholm

Ombud: Advokat Anders Uhnér
KLA-Karlerö Liljeblad Advokatbyrå HB
Box 7330
103 90 Stockholm

2. KP Syd KB, 969722-6810
Verkstadsgatan 2
371 47 Karlskrona

3. Kärcher AB, 556222-6661
Box 24
425 02 Hisingskärna

MOTPART

Olofströms kommun
Box 302
293 24 Olofström

SAKEN

Överprövning enligt lagen om offentlig upphandling (LOU)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten förordnar att upphandlingen ska göras om.

KONKURRENSVERKET	
2014 -04- 2 4	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

BAKGRUND M.M.

Olofströms kommun (kommunen) har genomfört en upphandling av leasing av städmaskiner inklusive service. Enligt tilldelningsbeslutet daterat den 6 december 2013 har kommunen beslutat att anta det anbud som lämnats av Bimo Servicepartner AB (Bimo). Upphandlingen har genomförts genom ett förenklat förfarande enligt LOU.

American Cleaning Machines AB (ACM) i mål nr 4693-13, KP Syd AB (KP) i mål nr 4611-13 och Kärcher AB (Kärcher) i mål nr 4653-13 ansöker om överprövning.

Eftersom ansökningarna avser samma upphandling och hinder mot gemensam handläggning inte föreligger företar förvaltningsrätten ansökningarna till avgörande i gemensam dom (jfr HFD 2011 ref. 29).

YRKANDEN M.M.

ACM yrkar att förvaltningsrätten ska besluta att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse har gjorts på så sätt att förnyad anbudsutvärdering genomförs där anbudet från Bimo inte ska beaktas. I andra hand yrkar ACM att upphandlingen ska göras om. Som skäl anförs bl.a. följande. Bimo har i sitt anbud inte redovisat sitt påslag i förhållande till Stibor 3 M. Om Bimo inte har något påslag borde detta särskilt angetts för att uppfylla skallkravet. Vidare saknas det i Bimos anbud en beskrivning av hur företaget är uppbyggt med avseende på organisation och ägarstruktur, vilket är en nödvändig förutsättning för att ett anbud ska kunna utvärderas. I vart fall är det inte visat att den av kommunen åberopade handlingen, med rubriken "Organisationsplan samt ägarförhållanden Bimo AB", ingick i det vinnande anbudet. Kommunen måste nämligen ha insett att uppgifterna i den aktuella handlingen, som utgjorde skall-krav, var av intresse för konkurrenterna

och därmed borde ingå i de anbudshandlingar som ACM begärde in. Bimo har således inte uppfyllt samtliga skall-krav. Att kommunen likväl utvärderade anbudet är ett förfarande i strid med 1 kap. 9 § LOU. Kommunens förfarande har medfört att ACM riskerat att lida skada och grund för ingripande enligt LOU föreligger därmed. Av de tio kvalificerade anbudsgivarna har alla anbud utom Inpa AB:s (Inpa) anbud stämplats som inkomna och öppnade av kommunens representanter den 16 oktober 2013. Inpas anbud saknar stämpel med anteckning om när handlingen inkommit och när den öppnats. Även Kärchers anbud har angetts som öppnat den 16 oktober 2013, även om det framgår av Kärchers anbudshandlingar att deras anbudsformulär är avsänt den 31 oktober 2013 och inkomststämplat hos kommunen den 1 november 2013, alltså efter anbudstidens utgång. Kärchers anbud saknar, liksom Bimo, en beskrivning av bolagets organisation och ägarstruktur. Det föreligger därmed sådana brister i kommunens hantering vid anbudsöppnandet att det kan ifrågasättas om alla leverantörer har behandlats på ett likvärdigt och ickediskriminerande sätt.

KP yrkar att förvaltningsrätten ska besluta att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse har gjorts på så sätt att anbud från Bimo, ACM och Inpa ska diskvalificeras då dessa inte uppfyller ställda skall-krav enligt förfrågningsunderlaget. Istället ska KP tilldelas upphandlingen. Som skäl anförs bl.a. följande. Bimos anbud uppfyller inte skall-kraven angående deras påslag i förhållande till Stibor 3 M samt gällande räntesats Stibor 3 M per den 2013-10-04. Om Bimo inte har något påslag på Stibor 3 M så ska det anges med 0 % i förfrågningsunderlaget. Stibor 3 M är *en* räntesats, vilket innebär att räntan ska vara lika på alla tre maskiner. Eftersom dessa uppgifter saknas går det inte att räkna fram "leasingkostnad/mån". Då räntesatsen ska vara lika på samtliga tre maskiner är det uppenbart att dessa uppgifter inte stämmer överens med ställda krav. Ränta på maskin ett är -2,72 %, maskin två är -5,08 % och maskin tre är 5,68 %. ACM uppfyller inte förfrågningsunderlagets skall-krav avseende maskin nummer tre. I anbuds-

formuläret har angett "räntesats Stibor 3 M per den 2013-10-04" till 1,203 % och "eventuellt påslag Stibor 3 M" till 2,75 %, vilket utgör en total räntekostnad 3,95 %. Denna ränta har tillämpats gällande maskin nummer ett och nummer två, men inte avseende maskin nummer tre. Utifrån antagandet att månadskostnaden avseende maskin nummer tre är korrekt angiven, dvs 798 kr/månad, så blir räntan -3,61 %. Eftersom förfrågningsunderlaget uppställer samma krav gällande samtliga tre maskiner, dvs att leasingavgifterna beräknas utifrån noteringen för Stibor 3 M per 2013-10-04 samt anbudsgivarens påslag i förhållande till Stibor M, är det uppenbart att ACM inte har uppfyllt skall-kravet i detta avseende. Inpa har i sitt anbud angett fem alternativ på post ett, tre maskiner på post två samt två maskiner på post tre. Enligt förfrågningsunderlaget ska endast en maskin per post anges. Anbudsformuläret är dessutom upprättat för att lämna endast totalt tre modeller. Det är således inte tillåtet att offerera ett godtyckligt antal maskiner. Dessutom stämmer deras uppgivna totala räntekostnad 4,15 % inte överens med det angivna värdet på position och maskin. Förfrågningsunderlaget beskriver noggrant hur beräkning ska genomföras på ett korrekt sätt, det finns således inga tveksamheter i detta avseende.

Kärcher yrkar att förvaltningsrätten ska besluta att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse har gjorts på så sätt att det vinnande anbudet från Bimo ska förkastas och att en ny vinnare därefter ska utses. Som skäl anförs följande. Bimo har angivit en drifttid på kombimaskin tre som inte är teknisk möjlig baserad på dels tillverkarens tekniska uppgifter och dels deras egna tekniska uppgifter som återfinns på deras hemsida för avsedd modell. Bimo har dessutom inte angett sitt påslag i förhållande till Stibor 3 M vilket är ett skall-krav enligt förfrågningsunderlaget.

Kommunen bestrider bifall till ansökningarna och anför följande. Bimo har inget påslag i förhållande till Stibor 3 M. Deras offererade anbudspriser är fasta under hela kontraktperioden. De har inte ställt krav på redovisning

av hur respektive anbudsgivare har beräknat månadskostnaden eller vilket inköpsvärde som legat till grund för beräkningen. De har förutsatt att anbudsgivarnas beräkning av månadskostnaden har varit korrekt utförd. I de fall som anbudsgivarna har valt att offerera mer än en maskin/modell, har den billigaste utvärderats. Bimo har i en till anbudet bifogad handling beskrivit hur företaget är uppbyggt med avseende på organisation och ägarstruktur. Kommunen har i denna upphandling skannat in anbudsformuläret och själva "anbudstexten". Däremot har bilagor såsom organisations-schema, manualer och rating/ekonomisk ställning inte skannats in, men tillhandahålls självklart vid efterfrågan. Kärcher tilläts att komplettera med sidan ett av anbudsformuläret. Samtliga priser och påslag framgick dock av deras anbud som inkom den 4 oktober 2013. Anbudet från Inpa har stämpelplats vid anbudsöppningen. Dock har stämpeln hamnat på de handlingar som satt under den första fliken i deras inlämnade pärm. Bimo uppfyller kravet för kombiskurmaskin modell tre avseende drifttid på minst 2,5 timmar. Vad anbudsgivarna presenterar på sina hemsidor är helt ointressant för den upphandlande myndigheten.

Bimo, ACM och Inpa har därefter beretts tillfälle att yttra sig men inte hörts av.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet ska iakttas.

Enligt 16 kap. 4 § LOU får allmän förvaltningsdomstol överpröva en upphandling efter ansökan av en leverantör som anser sig ha lidit eller komma

att lida skada. Av 16 kap. 6 § LOU följer att rätten ska besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts om den upphandlande enheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

Förfrågningsunderlaget till upphandlingen består av kravspecifikation, kommersiella villkor/kontraktsvillkor, administrativa bestämmelser och anbudsformulär bilaga 1.

Av de allmänna kraven i förfrågningsunderlaget framgår upphandlingen avser finansiell leasing av maskinerna för en tid av 36 månader, att leasingavgifterna beräknas utifrån noteringen för Stibor 3 M dagar och att anbudsgivarna ska redovisa sitt påslag i förhållande till Stibor 3 M i sitt anbud. Slutligen framgår att maskinerna ska kunna återlämnas till leverantören vid leasingperiodens slut eller köpas till restvärdet 10 %. Restvärdet för respektive modell ska anges.

Av kravspecifikationen framgår bl.a. att upphandlingen omfattar tre modeller av maskiner och att anbudsgivaren skall beskriva hur företaget är uppbyggt med avseende på organisation och ägarstruktur.

I de kommersiella villkoren/kontraktsvillkoren anges bl.a. att leasingavgifterna beräknas utifrån noteringen för Stibor 3 M dagar per 2013-10-04 och att anbudsgivaren i sitt anbud ska redovisa sitt påslag i förhållande till Stibor 3 M. I de administrativa bestämmelserna anges att bifogat anbudsformulär skall ifyllas och inlämnas. I anbudsformuläret efterfrågar bl.a. uppgifter om "Eventuellt påslag Stibor 3 M" samt "Räntesats Stibor 3 M per den 2013-10-04".

Enligt de administrativa bestämmelserna är anbudsgivarna bundna av sina anbud till 2013-12-31. För det fall upphandlingen blir föremål för rättslig prövning förlängs anbudens giltighetstid till dess att kontrakt kan tecknas, dock längst till och med 2014-03-31.

Transparens-, förutsebarhets- och likabehandlingsprinciperna är några av de mest grundläggande principerna inom upphandlingsrätten. Av dessa följer att en anbudsgivare ska kunna utgå från att de krav som uppställs i ett förfrågningsunderlag verkligen gäller. Alla anbud och anbudsgivare skall behandlas lika. Ett anbud som inte uppfyller de föreskrivna skallkraven får inte antas utan ska förkastas.

Såväl ACM som KP har gjort gällande att det vinnande anbudet, Bimo, inte uppfyller förfrågningsunderlagets skall-krav om att redovisa påslag på Stibor 3 M. KP har dessutom gjort gällande att Bimo inte uppfyller skallkravet att ange gällande räntesats Stibor 3 M per den 2013-10-04.

Det är i målet ostridigt att Bimo i sitt anbudsformulär varken har fyllt i uppgifter om "Eventuellt påslag Stibor 3 M" eller uppgifter om "Räntesats Stibor 3 M per den 2013-10-04". Kommunen anser att de aktuella uppgifterna inte behöver lämnas eftersom Bimo inte har något påslag i förhållande till Stibor 3 M samt att deras offererade anbudspriser är fasta under hela kontraktperioden.

Förfrågningsunderlagets ger dock inte stöd för en sådan tolkning. Förvaltningsrätten uppfattar istället kravet på att redovisa uppgifter om räntesatser som ett skall-krav för samtliga anbudsgivare, oavsett förekomst av påslag eller ej. Förvaltningsrätten anser därför att kommunen förfarit felaktigt då den utvärderat och antagit Bimos anbud trots att samtliga skall-krav inte var uppfyllda i deras anbud.

Fråga är då om ACM kan anses lidit skada härav. KP har i sin ansökan om överprövning gjort gällande att inte heller ACM uppfyller skall-kraven i förfrågningsunderlaget. Om ACM:s anbud inte uppfyller samtliga skallkrav, kan de inte anses ha lidit skada på grund av att kommunen utvärderat och antagit Bimos anbud. Förvaltningsrätten har således att pröva om ACM uppfyller förfrågningsunderlagets skallkrav i det avseende som KP har gjort gällande.

KP hävdar att ACM inte uppfyller skallkravet om att samma räntesats skall tillämpas gällande samtliga maskiner eftersom maskin nummer tre inte har beräknats utifrån noteringen för Stibor 3 M dagar per 2013-10-04 samt anbudsgivarens påslag i förhållande till Stibor 3 M. Härmed har en annan räntesats tillämpats för maskin nummer tre än den som har tillämpats för maskin nummer ett och nummer två. Kommunen har invänt att de inte har ställt krav på redovisning av hur respektive anbudsgivare har beräknat månadskostnaden eller vilket inköpsvärde som legat till grund för beräkningen. De har förutsatt att anbudsgivarnas beräkning av månadskostnaden har varit korrekt utförd.

ACM har i anbudsformuläret angivit räntesats Stibor 3 M per den 2013-10-04 till 1,203 % och att påslaget är 2,75 %. Frågan är då om det – som KP hävdar – är ett skallkrav att samma räntesats skall tillämpas gällande samtliga maskiner och om ACM kan anses uppfylla detta eventuella krav. Av förfrågningsunderlaget framgår att leasingavgifterna beräknas utifrån Stibor 3 M per den 2013-10-04 och anbudsgivarens påslag i förhållande till Stibor 3 M. Till detta kommer att anbudsformuläret i vilket de tre modellerna ska anges endast ger utrymme för att ange en räntesats och ett påslag. Detta kan enligt förvaltningsrätten inte tolkas på annat sätt än att samma räntesats förväntas tillämpas för samtliga tre maskiner.

Den av ACM angivna räntesatsen om 3,95 % har ostridigt tillämpats gällande maskin nummer ett och nummer två. KP har däremot påtalat att så inte har varit fallet beträffande maskin nummer tre. ACM, som givits tillfälle att yttra sig, har inte invänt mot KPs uppgifter om att en annan räntesats tillämpats beträffande maskin tre. Förvaltningsrätten gör bedömningen att ACM användning av två olika räntesatser inte kan anses förenligt med skall-kraven. Kommunen har under sådana förhållanden förfarit felaktigt då den utvärderat ACM:s anbud trots att samtliga skall-krav inte var uppfyllda. Med anledning härav finner förvaltningsrätten att de konstaterade bristerna i Bimos anbud inte medfört att ACM lidit eller kunnat komma att lida skada.

Frågan är då om KP lidit eller kunnat komma att lida skada på grund av att inte heller ACM uppfyller skall-kraven i förfrågningsunderlaget. Eftersom KP i sin ansökan om överprövning även gjort gällande att inte heller Inpa uppfyller skall-kraven i förfrågningsunderlaget måste förvaltningsrätten pröva även dessa invändningar före en prövning av skaderekvisitet.

KP har gjort gällande att Inpa inte har uppfyllt förfrågningsunderlagets skall-krav eftersom de offererat flera maskiner per efterfrågad post. Kommunen har invänt att i de fall som anbudsgivarna har valt att offerera mer än en maskin/modell, har den billigaste utvärderats. Av förfrågningsunderlaget framgår att upphandlingen omfattar tre modeller av maskiner. Anbudsformuläret är dessutom utformat på så sätt att det gett plats för totalt tre maskiner/modeller. Enligt förvaltningsrättens mening får det därmed, oavsett vilken maskin/modell som kommunen valt att utvärdera, anses framgå att endast en maskin per post skall anges. Kommunen har under sådana förhållanden förfarit felaktigt då kommunen utvärderat Inpas anbud trots att det inte kan anses ha uppfyllt förfrågningsunderlagets skall-krav.

Förvaltningsrätten finner att KP under sådana förhållanden får anses ha lidit eller kunnat komma att lida skada på grund av de konstaterade bristerna i såväl ACM:s som Inpas anbud.

Kärcher har gjort gällande att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse har gjorts på så sätt att det vinnande anbudet från Bimo ska förkastas och att en ny vinnare därefter ska utses. Kärchers anbud har rangordnats som nummer nio i anbudsutvärderingen och bolaget har i målet inte påstått att de lidit skada eller kan komma att lida skada. Mot denna bakgrund finns ingen anledning för förvaltningsrätten att ta ställning till Kärchers invändningar i målet.

Förvaltningsrätten finner sammanfattningsvis att eftersom kommunen brutit mot 1 kap. 9 § LOU och detta medfört att KP lidit eller kan komma att lida skada till följd av åberopade felpåståenden finns grund för åtgärd enligt LOU. Av utredningen i målet framgår att anbudens giltighetstid för övriga leverantörer numera har gått ut och att någon förlängning av giltighetstiden inte skett. Någon annan åtgärd än att förordna att upphandlingen skall göras om kan i denna situation inte komma i fråga. Vid denna utgång saknas anledning att pröva ACM:s och KP:s övriga invändningar i målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV3109/1D LOU)

Daniel Samuelson

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer

till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that this is crucial for ensuring the integrity of the financial statements and for providing a clear audit trail.

2. The second part of the document outlines the various methods used to collect and analyze data. It describes how different types of information are gathered and how they are processed to identify trends and anomalies.

3. The third part of the document focuses on the results of the analysis. It presents the findings in a clear and concise manner, highlighting the key areas of concern and the potential risks involved.

4. The final part of the document provides recommendations for how to address the identified issues. It offers practical advice on how to improve internal controls and how to ensure that the organization remains compliant with all applicable regulations.